

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De tertio instrumento nempe de postulatione virtutis. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

o spiritualis vir, ad magnam aestimationem virtutis mouere. Enitendumque tibi est, vt eam super omnes res creatas maximi facias. Et sicut aliqui saeculares homines, in tantum honorem suum aestimant, & sunt boni nominis cupidi, vt propter illud opes profundere, & vitam ipsam dilapidare non timeant: Ita debes virtutem appetere & diligere, vt propter eam omnia visibilia post habeas, & in omnibus, quae aggressus fueris, nihil aliud nisi virtutem, & mentis puritatem, & quod in idem recidet, Dei beneplacitum, & gratissimam voluntatem exquiras. Haec semel de virtute concepta aestimatio facit, vt diligenter aliis instrumentis ad eam assequendam vtaris, & omnia, quae ad illam comparandam fuerint necessaria, non nisi facilia & leuia existimes.

De Tertio Instrumento, nempe de Postulatione Virtutis.

CAPVT XII.

NVM ex praecipuis medijs, siue instrumentis acquirendorum donorum, est postulatio, siue petitio, qua ab auctore donorum ea suppliciter postulamus. Quod enim nec debitum nobis est, neque in sola nostra potestate positum, non ex iustitia, sed ex gratia; non ex propria tantum industria, sed ex aliorum auxilio conquinamus. Virtus autem donum Dei est, tum acquisita, tum infusa, quoniam illa Deo inspirante, & desiderium ingerente, & ad opus iuuante, acquiritur: & haec eo liberaliter donante & infundente possidetur. Sequitur ergo, vt ad virtutem obtinendam humilis postulatio & intenta oratio sit necessaria, qua ad Dominum virtutum clamemus, & ei non armis, sed desiderijs, sed gemitibus, sed precibus importunis vitem nobis vim inferamus. Ipse non semel in scripturis sanctis vocatur virtus nostra: Vt: Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine spes mea à iuuentute mea. Et: Fortitudo mea & laus mea, Dominus; & factus est mihi in salutem. Et: Intende in adiutorium meum, Domine, virtus salutis meae, obumbrasti super caput meum in die belli. Et multa alia similia. Id, vt intelligamus ab eo, vt ab auctore, omnem esse virtutem, eo datore à nobis possideri, & eo adiutore seruari. Hanc veritatem intuens Richardus de Sancto Victore, positus omnibus necessarijs ad virtutem acquirendam, illis, tanquam rem, ex qua omnium aliorum efficacia dimanat, postulationem adiicit. Septem, inquit, in cuiuscumque virtutis executione obseruare debemus. Primum illud, quod ad os pertinet, an re acta mala damnare, & accusare. Secundum, quod ad oculos pertinet, quid agendum sit, diligenter inuestigare, & per inuestigationem cognoscere. Tertium, quod ad obauditionem pertinet, inuento consilio, consentiendo acquiescere, & obtemperare velle. Quartum, quod quasi varium sit, agendo bono insidiantia mala caute deprehendere, & prudenter discernere. Quintum, quod etiam quasi ad manus spectat, deliberatum bonum opere explere. Sextum, quasi quadam promotione pedum, ex bono incepto semper ad meliora tendere. Sed quia ad nullum horum per nosmet ipsos sufficientes sumus, ad omnia haec diuinum auxilium implorare debemus. Ecce omnia ex oratione siue postulatione dependent: quia omnis noster conatus ad virtutes capessendas irritus est & inanis, nisi Domini auxilio roboretur, & humana imbecillitas ope caelesti fulciatur. Dominus est, qui occa-

iones peccandi submouet, in quibus politi, non ad virtutes quaerendas, sed ad vitia curremus. Quod cognoscens Dauid, ait: Nisi quia Dominus adiuuit me, paulo minus habitasset in inferno anima mea. Si dicebam: Motus est pes meus:] & iam tentationi succumbere, & fune peccati illaqueari incipiam, [misericordia tua Domine adiuuabat me.] Dominus est, qui bonam voluntatem studiosè operandi, & virtutes acquirendi, aut ad eas nos disponendi tribuit: & considerata ab ipso duritie nostra congrua vocatione cor pulsatur, cui magna efficacia & non sine magna libertate respondeat. Factus enim est Dominus refugium pauperi: adiutor in opportunitatibus, in tribulatione.] Adiutor quidem in tribulatione, quia à tentatione & cadendi occasione nos liberat: & in opportunitatibus, quia mentem ad praua currentem retrahit, & immissa bona voluntate sanat. Nostrium est velle, inquit egregiè Augustinus, id est, nos volumus, & liberè in bonum consentimus, sed voluntas ipsa & admonetur, vt surgat: & sanatur, vt valeat, & dilatur, vt capiat: & impletur, vt habeat.] Dominus est, qui occasiones ad ministrat studiosè agendi & virtutes comparandi, siue quibus, etiam si ad sit bona voluntas, haudquam virtutibus studemus. Doctos inter ignaros constituit, vt eos doceant: diuites cum pauperibus collocat, vt illis subueniant: innocentes inter malos ponit, vt patientiam exerceant. Saepeque maximam voluntatem beneficiendi tribuit, & facultatem operandi denegat, vt homo eum boni operis auctorem agnoscat. Vnde & Paulus Romanis scribens, ait: Saepe proposui venire ad vos, & prohibitus sum vsq; adhuc.] Dominus tandem nobis operantibus cooperatur, & perseverantiam in bono cepto elargitur. Et Apostoli praedicant vbique Domino cooperante.] Et operatur in nobis non solum velle, sed & perficere.] Et elegit nos, vt eamus, & fructum afferamus, & fructus noster maneat, hoc est, perseveret, atque subsistat. Si his omnibus modis virtus est donum Dei, manifestum est, eam vt habeamus, à Domino esse magnis conatibus postulandam. Donum quippe tam grande, non petentibus, & non cupientibus denegabit, qui pulsare praecipit, & postulare mandauit. Nam non quaerens, non petens, non pulsans, indignus prorsus est, pretiosissimum donum accipere.

Trifariam autem possumus hoc instrumento postulationis vti. Primò quidem, si omnes virtutes simul, aut generaliter, sigillatim eas enumerando, ab omnium virtutum auctore postulemus. Dum enim illum meditatur, Patrem esse nostrum, & vniuersalem omnium necessitarum prouisorum, vna eademque precatione totum cor nostrum in conspectu eius effundimus, vniuersa desideria pandimus, & quicquid vitae spirituali necessarium est, cum ingenti fiducia deposcimus. Hic modus postulandi valde utilis est, & formam orationis, qua amator virtutis vti poterit, inferius agentes de preparatione ad Missae sacrificium, in medium proferemus. Interim tamen usurpare possumus eam orandi formulam, quam assumebat Dauid, dicens: Bonitatem, & disciplinam, & scientiam doce me, quia mandatis tuis credidi.] Quandiū viuatur in hoc mundo, ait Augustinus, proficientium est haec cantatio. Et alio loco inquit: Videtis itaque fratres, quo orandi compendio, & qua paucitate verborum, perfectionem viuendi venerabilis Propheta quaerebat. Breuissimo namque sermone conclusit, quo quot spiritualium habet multitudo virtutum: Si ergo ille Prophetarum praecipuus doceri se à Deo sanctiores vias, tantopere precabatur, quid

Psal. 70.
5.
Psa. 127.
14.
Psa. 139.
8.

Richar.
lib. 1. de
erudit.
inter bo-
mi. c. 39.

Psal. 93.
17. 18.

Psa. 9. 10.

Aug. lib.
de bono
videntia.
17.

Roma. 1.
13.

Matth.
16. 10.

Philipp.
18.

Heb. eod.
lib. 4. c. 6.

Psa. 118.
66.
Aug. ibi.
lib. 50.
cap. 10.

tur, quid

tur, quid facere nos oportet, qui & tardi, sensus infirmitate torpemus, & proxia tenuioris vite consuetudine deprauamur? Nos, inquam, magis orare debemus, dicentes: Bonitatem, & disciplinam, & scientiam doce nos Domine, quatenus in nobis bonitas malicia vincat, vitia ac voluptates disciplina castiget, & ignorantia cecitatem scientia veritatis illuminet.] Sic ille. Hæc ergo verba affectibus protelata, cunctas virtutes exposcunt. Nam bonitas charitatem, spem, & iustitiam petit, quibus boni sumus, & bonum speramus, & nos aliis beneficos exhibemus. Disciplina fortitudinem & temperantiam postulat, quibus nos cohibemus atque comprimimus. Scientia, quæ ad intellectum pertinet, fidem, & prudentiam efflagitat, quibus credenda & agenda cognoscimus.

Secundò possumus virtutes specialiter & seorsum postulare; ita scilicet, vt in hoc orationis tempore, aut in hac die, humilitatem, & in sequenti orationis tempore, aut in sequenti die, obedientiam, & sic deinceps alias virtutes petamus: vel vna hebdomada, aut mensè, aut anno, vnam eandemque virtutem instantissimè postulemus. Hic autem petendi modus longè vilior est, quoniã dum aliquid specialius petitur, & desiderium nostrum ad vnum constingitur, voluntatis affectus vehementius inflammatur. Hic verò ardor affectus, & desiderij, est clamor validus, qui Dominum quasi dormientem (quia nos in tempore dormimus) exuscitat, & ad dandum nobis quod petimus, surgere & properare compellit. Sape etiam tam grata est apud illum intentio, & humilis vnus virtutis postulatio, vt non solum illam, quam petimus, sed alias etiam, quas non petiuimus, largiatur. Salomon enim petiuit à Domino cor docile, quo posset florentissimum regnum gubernare, & audit: Ecce feci tibi secundum sermones tuos; sed & quæ non postulasti, dedi tibi.] Ita cum aliquid gratum Domino ab ipso petimus, ille, qui merita supplicum excedit & vota, quod non petimus, & nobis necessarium est ad vitam spirituales ducendam, largiri dignatur. Virtutes ergo in speciali petierunt Apostoli, quando dixerunt: Adauge nobis fidem.] Eriterim: Domine doce nos orare, sicut docuit Ioannes discipulos suos.] Et Paulus: Flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, vt det vobis secundum diuitias gloriæ suæ, virtute corroborati per spiritum eius in interiore hominem. Christum habitare per fidem in cordibus vestris: in charitate radicati & fundati.] Quibus verbis constantiam, fidem & charitatem Ephesius postulauit. Huncque precandi modum putat Gregorius, adumbratum esse in illo facto Iob, qui filiis suis consulens, [offerebat holocausta pro singulis.] Holocaustum, inquit, per singulos filios offerimus, cum pro vnaquaque virtute Domino hostiam nostræ precis immolamus: Ne sapientia elueat: ne intellectus, dum subtiliter currit, aberrat: ne consilium, dum se multiplicat, confundat: ne fortitudo, dum fiduciam præbet, precipitet: ne scientia, dum nouit, & non diligit, inflat: ne pietas, dum se extra rectitudinem inclinat, intorqueat: ne timor, dum plus iusto trepidat, in desperationis foueam mergat. Cum ergo pro vnaquaque virtute, vt pura esse debeat, preces Domino fundimus, quid aliud quam iuxta filiorum numerum, holocaustum per singulos exhibemus? Hactenus ille. Ac tandem sancta mater Ecclesia hanc orandi rationem præscribit, dum pro charitate obtinenda, pro castitate, pro patientia, & pro humilitate speciales

A orationes fundit. Ad eamque iuuare poterunt postulationes supra singulis virtutibus affixæ, quæ non tam voce prolata, quam affectu & desiderio fusa, à Domino quod petimus, impetrabunt.

Sed tertius modus postulandi est vtilissimus, cum scilicet nos ad desiderium specialis virtutis, attempta consideratione alicuius incitamenti, ex supra dictis mouemus; & sic calefacti & accensi, actiones illius virtutis interioris, voluntatis aut intellectus actibus ad praxim adducimus, & simul illas ardentissimè postulamur. Hunc saluberrimum petendi modum docuit nos ille homo, qui filium suum à demone surdo & muto liberari cupiebat. Cum enim audisset à Domino: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti; sic cum lacrymis effatus est:

B Credo Domine; adiuua incredulitatem meam.] Credo Domine, exercitatio fidei est adiuua incredulitatem meam, postulatio fidei est. Docuit & sanctus Iob, quando dicebat: Et qui cepit ipse me conterat, soluat manum suam, & succidat me.] Illa prima verba actionem virtutis sonant, quia virtutis est virtutum contritionem approbare; sequentia verò orationem continent, quia oratio est, vitij perfectam contritionem exquirere. Sic itaque debemus pro modulo nostro ex gratia nobis data virtutis actiones exercere, & ad producendos actus interiores conari, simulque quod nobis de illa virtute deest, à Domino, benignissimo donatore virtutum, exposcere. Praxis huius postulacionis, ad tractationem de oratione pertinet, vbi, si Dominus vitam & opportunitatem scribendi dederit, eam sumus fusius explicaturi.

C Intirim tamen, vt lector huius ad assequendam virtutem instrumenti præstantiam & vtilitatem intelligat, illud in vna virtute exercere breuiter gratum habemus; & ex prima virtute, nempe ex fide, paradigma sumamus. Vult igitur aliquis ad augmentum fidei se disponere, & perfectionem eius à Domino obtinere: primum aliquod incitamentum ad fidem attentè consideret: Meditetur verbi gratia, quod ea, quæ fides tradit, esse à Deo dicta Ecclesia docet. Ponderet quæ congregatio sit Ecclesia, quam sancta moribus, quam illuminata doctoribus, quam illustris martyribus, quam instructa miraculis, quam diues voluminibus sacris, quam præclara ex certissima Pontificum, qui post Christum & vice Christi eam gubernant, successione. Videat quam stultum esset tali ac tantæ congregationi non assentiri, & quæ à Domino accepit, non vt Dei dicta suscipere. His mens in fidei possessione exultat, & eam perfectius obtinere desiderat. Tunc ore tacens, & intellectu cum Deo loquens, & ardentissima voluntatis desideria producens, actus fidei, prout in tractatione huius virtutis supra ordinatè sunt positi, exerceat, & his, aut aliis verbis similibus, aut dissimilibus, quæ tamen suum desiderium exprimant, ad Dominum dicat.

B Domine Deus meus, lux purissima, veritas summa, sapientia infinita, ego puluis & cinis, quia tu me audire dignaris, loquar ad te, vt tua immensa beneficia collaudem, & noua nunc, ad tuam gloriam meumque profectum, accipiam. Quas grates tibi referam, o ardentissime amator hominum, quia me ad fidem vocasti, & relictis innumerabilibus hominum millibus, me Ecclesiæ, ancillæ tuæ, & matris meæ optimæ filium & membrum esse fecisti? Potui ego inter hæreticos, inter Iudæos, inter idololatrias nasci; potui hac turgentissima fidei luce carere; potui infidelium delinui & falsitatibus obrui; potui te summam veritatem & aternam non agnoscere. Tu autem, Domine, ob

Marci. 9. 24.

Iob. 6. 9.

3. Reg. 3. 9.

Luca 17. 5.

Luca 11. 1.

Ephes. 3. 14. 16.

17.

Iob. 1. 5.

Greg. 1. mor. cap. 9.

solam bonitatem tuam miseratus es mei, & effundens super me abundantiam magnarum miserationum tuarum, à misera cecitate liberaisti, & in Ecclesia tua natum, & à parentibus fidelibus genitum, & in deliciis veritatis educatum, lumine fidei circumdedisti. Certè, Domine, ego ad gratias agendas pro hoc incomprehensibili beneficio sum ineptissimus; quas tamen possum, ex totis præcordiis meis tibi refero, & omnes creaturas ad te laudandum & magnificandum inuito. Et nunc, ô Deus meus, & creator meus, hoc fidei dono de tua liberalitate suscepto, volo maiestati tuæ obsequium præstare, & meum intellectum subiicere, quia dona tua otiosa & inutilia manere non sustines. Qui donum dedisti, in hac hora bonum eius usum tibi placitum, & ex gratia manantem attribue. 1. Meum igitur intellectum tibi, per Ecclesiam loquenti, & per sanctas scripturas, quas tradiderunt diuinitus inspirati homines, & per Concilia, & traditiones, & Pontificum decreta loquenti, submitto: & te certissimam veritatem, ab omni falsitate profus alienam, audire gesto. Loquere Domine, quia audit seruus tuus; fac ut audiam, & ut sanctæ Ecclesiæ, in qua sine dubio loqueris, sincerus & humilis discipulus sim. Tu verba vitæ æternæ habes, & eloquia tua dulciora super mel & fauum: vitæ enim ego illa attentè, submisè, & libenter auscultem! 2. Certissimè credo, Domine, te esse vnum Deum: deorumque multitudinem, ut ipsi rationi naturali contrariam, irrideo, subfanno, atque detestor. Credo te esse Patrem ingenitum, Filium vnigenitum, & Spiritum sanctum procedentem, vnam & indiuiduam Trinitatem, omnium creatricem, Angelorum & hominum seruatricem, & prædestinatorum ex vtraque natura, tam Angelica, quam humana, glorificatricem. Credo, Verbum ac Filium tuum, in vtero Virginis Spiritus sancti operatione fuisse conceptum, verum Deum, & verum hominem, Dominum nostrum Iesum Christum. Credo certissimè, eundem Filium tuum, ex Virgine non solum ante foelicem partum, sed & in ipso & post ipsum manente natum, sub Pontio Pilato passum pro salute nostra, verè mortuum, & in sepulchro conditum, & tertia die per resurrectionem in vitam immortalem educum. Credo ascendisse in cælum, sedisseque, ac sedere ad dexteram tuam; indeque ad generale iudicium venturum, omnibusque pro meritis aut demeritis, præmium æternum, aut poenam æternam daturum. Credo item, in terris esse sanctam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, congregationem fidelium à te gubernatam, eamque per totam orbem diffusam, non esse aliam, nisi eam, quam seruus tuus Pontifex Romanus gubernat. Credo etiam sanctorum, id est, fidelium, in orationibus, in bonis operibus, & in mutuo auxilio communicationem, carnis item resurrectionem, & quòd in carne mea, si fidelis tibi fuero, atque te (ut spero) faciente, in gratia decessero, oculis mentis videbo te, Deum saluatorem meum, & oculis corporis videbo Filium tuum, Redemptorem nostrum, ut in perpetuas æternitates te fruatur. Hæc omnia & reliquas res fidei, ô Domine, certissimè credo, & libentissimè illis assentior, da obsecro, ut quotidie firmius credam, & humilius illis assentiar, & in hac fide vsque ad mortem permaneam, & postremo halitu in ista confessione perfungar. 3. Aspicio te, ô Pater sanctissime, fidei oculis in sacramentis mirabiliter operantem; in Baptismo animas lauantes: in Confirmatione roborantem: in penitentia iustificantem: in Eucharistia reficientem; in extrema vnctione ad pugnam

Avngentem; in ordine ministros initiantem, & in coniugio tuæ Ecclesiæ filios providentem, & in aliis caeremoniis, & ritibus Ecclesiæ nostram salutem operantem. Aperi obsecro oculos fidei meæ; eosque magis ac magis illumina, ut hæc signa à te instituta non arido corde suscipiam, sed te in illis reuerear, & effectus inuisibiles, quos operaris, admiter, & reuenter intuear. 4. Hanc autem fidem coram te Pater misericordiarum, & coram omni cælesti curia, ex toto corde confiteor; eam meæ fidei ac confessionis testem aduoco, & paratus sum ex benignitate tua, ore coram omnibus hominibus confiteri, & apud hostes fidei tuæ eam constanter, ut verissimam, & viam salutis vnica, atque certissimam prædicare. Hanc tu, Domine, confessionem accepta, & me ad eam sepius iterandam excita, & in mortis quoque periculo ad fidem confitentem robora, & præparationem animi ad subeundam mortem pro veritate tribue, ut si persecutio defuerit, at robur & fortitudo ad eam sustinendam non desit. 5. Nec solum hanc fidem confiteor, & confiteri volo, sed & pro conditione mea res fidei tradere, cum oportuerit, & rudes ac tuæ veritatis ignaros, per me & per alios, docere constituo. Concede obsecro, Domine Deus, ut ita exequar, & qui à tua largitate lumen accepi, fratres meos sine lumine manere non patiar. 6. Hereticos, ô Deus amantissime, vehementer detestor, & eorum confortium, nisi ad querendam ipsorum conuersionem, odio habeo; eosque ut pestes animarum, ut hostes tuos, & filios diaboli, auersari statuo. Semper, Domine, me ab illis elonga; eorum conatus euerte, & Ecclesiam tuam ab eorum peruersitate & cecitate custodi. 7. Doctrinam illam, quam mater Ecclesia damnat, constanter damno; quam suspectam habet, respuo; & quam minus sinceram iudicat, nullo modo suscipio. Libera animam meam, ô magister verissime, ab omni falsitate, nunquam verba speciosa me lætent, quibus mendacium se contegit, sed veritas tua me semper erudiat. Auge in me fidem, adiuua inbecillitatem meam, & vniuersas huius virtutis actiones sanctè, feruidè, & studiosè me exercere concede, ut ex fide ad visionem transeam, & quòd nunc certissimè & firmissimè credo, aliquando tandem aspiciam. Amen.

Hæc est oratio pro virtute fidei, & eodem modo formanda est aliarum virtutum exercitatio & postulatio, quam sigillarim ex qualibet virtute non facimus, tum quia satis prolixum esset; tum præcipuè, quia non ex verbis compositis, sed ex ardore mentis ignitis postulationes pendere nõgimus. Si autem vna meditationis hora ad vnam virtutem exercendam & postulandam non sufficerit, præmissa in sequenti die alterius incitamenti meditatione, poterunt reliquæ actiones, quæ supersunt, exerceri internis affectibus, & à Domino postulari. Sed non facilè explicari poterit, quanta sit huius postulationis vtilitas ad virtutes obtinendas: solum dicimus id ex opere atque experimento esse petendum; & cum homo se mirabiliter adiutum & in virtutibus promotum agnouerit, tunc tandem huius instrumenti efficacitatem intelliget.

Qui verò ex aliqua coniectura didicerit, se in omnibus aut in aliqua virtute proficere, Deum illius doni auctorem noscat, & pro eo immensas illi gratias agat. Dicit cum sancto Dauide: *Benedicite animæ meæ Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius.* Hæc enim dona illustrissima

nulla vnquam debent obliuione deleri, nulla ingrati-
tudinis significatione extenuati. Quia vetè di-
gnus est, beneficium, & tantum beneficium, amitte-
re, qui ingratus existens oculis & affectum in cœ-
lum non tollit, & Deum virtutis donatorem esse
non clamat, & illum tanquam in se beneficentissi-
mum extollere & prædicare non curat. Hoc etiam
desiderium agendi Deo gratias, eundem Prophetam
solicabat, quando alio loco dicebat: Domine in
voluntate tua præstitisti decori meo virtutem.]
Hanc enim esse gratiarum actionem, Basilus doc-
cet, sic scribens: Vt decor animæ accedat, & ef-
ficaciter perfectina eorum, quæ necessaria sunt, po-
tentia, diuina est opus gratia. Vt igitur suprâ dixit:
Quoniam vita in voluntate eius: sic nunc Deum in
reddendis gratiis exultat, dicens: In voluntate
tua præstitisti decori meo virtutem. Pulcher qui-
dem eram secundum naturam, debilis autem factus
ob peccatum, per insidias serpentis admissum, perij.
Pulchritudini ergo meæ, quam ex te in prima crea-
tione accepi, addidisti virtutem eorum, quæ me ad-
decent, effectiuam. Pulchra namque est omnis

Psal. 29.
8.
Ensi. ad
eundem
Psal.

A anima, quæ in symmetria propriarum virtutum con-
spicitur.] Sic ille. Gratia itaque Deo propter vir-
tutem habitam agenda sunt, ne eam amittere per-
mittamur. Omni enim habenti dabitur, & abun-
dabit: ab eo autem qui non habet, & quod habet,
auferetur ab eo.] Ingratus est, qui non habet, & à
quo auferetur, quod habet. Nam si interrogas:
Quomodo non habet, si habet? Respondebit tibi
Augustinus: Non habens habet, qui nescit
vnde habet. Tollit enim Deus rem suam, & re-
manet illi iniquitas sua.] Ita gratiarum actione &
virtutem iam adeptam seruamus, & nouis augmen-
tis à Domino acceptis promouemus. Qui ergo vir-
tutes conatur agnoscere, & earum, actionis gra-
tia, indagare naturas; qui curat, eas in magno pre-
tium habere, & vt res pretiosas à Domino postulare;
qui non obliuiscitur pro quocumque profectu gra-
tias agere, is, ad virtutes adipsendas, ex par-
te intellectus instrumenta parauit,
quas, si sequentia adiciat, à
Domino certè re-
cipiet.

Luce 19.
16.

Aug. ser.
3. de
sanct.
To. 10.

P A R S T E R T I A

De Instrumentis assequendæ Virtutis, pertinentibus
ad Voluntatem.

POST tria instrumenta, inuuantia intellectum ad acquirendam Virtutem, se-
quuntur ea, quæ voluntatem seu affectum ad eundem finem corroborant;
quæ, quia propius ad actiones virtutum accedunt, maiori sollicitudine sunt
executioni mandanda. Virtus quippe non tam in intellectu, quam in affectu
est, non solum quia præcipue virtutes sunt partis effectiuæ perfectiones, sed etiam quia
ipse virtutes, ad intellectum pertinentes, in sua bonitate & merito, maxime ab affectu
dependent. Qui si rectus non sit, & in Deum pura intentione directus, necesse est, vt
actiones intellectualium virtutum aut perdat, aut suscipiat. Certum est enim, Prudentiæ
actum, ad preposterum finem per voluntatem ordinatum; destrui, & ex prudentia
in astutiam verti; actum verò fidei, vt confessionem eius minus sincera intentione
prolatam magna ex parte suscipiari. Auidè igitur, & libenter excipienda sunt instru-
menta voluntatis, quibus in virtutum acquisitione desudat, quæ sub quinario nume-
ro comprehendimus. Sunt autem illa, Diffidentia sui, Desiderium virtutis, Intentio
in finem virtutis dirigenda, robor animi in difficultatibus vincendis, & particularis
cura in virtutis contrariis eliminandis. Et hæc quinque instrumenta tertius iste tracta-
tus explicabit.

Quartum Instrumentum ad assequen-
dam Virtutem, Diffidentia sui.

CAPVT I.

POST QUAM Iustus cognitioni virtutis
studuit, eamque pretiosissimam esse con-
spexit; opera voluntatis ab humilitate in-

C cipiatur, & in cognitione proprii nihili, atque in
diffidentia sui ipsius sollicitè se & diligenter exer-
ceat. Quia virtus Christiana (vt diximus) est do-
num Dei, & opus diuinæ gratiæ, non partus cor-
ruptæ naturæ, & ideo non à solis naturæ vi-
tibus sperandum est, sed in Dei speciali auxilio,
quod nobis præsto erit, omnimodis confiden-
dum. Est autem diffidentia sui, affectus ille submil-
lus, quo quis suam imbecillitatem callens, & ad